

УДК 378.147.002.2

ЧУБАР Василь Васильович –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики технологічної підготовки,
охорони праці та безпеки життєдіяльності

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: vchubar@meta.ua

ЛИПКА Дмитро Миколайович –

студент IV курсу фізико-математичного факультету
Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: Lipka.kdpu@gmail.com

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний розвиток науки, техніки й технологій, масштабний видобуток корисних копалин та погіршення екологічної ситуації сталять перед людством складні глобальні завдання, які можуть розв'язати лише творчі особистості. Зазначені чинники суттєво підвищують вимоги щодо підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів до майбутньої трудової діяльності. Отже, розвиток творчих здібностей учнів у процесі трудового навчання є актуальною проблемою сучасної педагогіки. Вона висуває важливі завдання з удосконалення творчих здібностей школярів, адже їм після завершення навчання доведеться розвивати економіку нашої держави на інноваційній основі, відроджувати національну культуру тощо.

Відповідно до цього, державні органи України розробили низку норма-тивних документів [2; 5; 18 та ін.]. Науковці та педагоги-практики ведуть пошуки прогресивних технологій реалізації навчального процесу в загально-освітніх навчальних закладах. Однак у діяльності цих закладів ще наявні сут-теві недоліки щодо розвитку в учнів соціально важливих творчих здібностей, володіння якими дозволить їм оптимально адаптуватися до трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва. У зв'язку з цим науковці зазначають, що сучасне «... трудове навчання має відповідати викликам сьогодення, адже суспільство стрімко трансформується, змінюється, еволюціонує» [4, с. 4]. Тому нині все гостріше постає проблема вдосконалення навчального процесу для формування в учнів загальноосвітньої школи творчих здібностей, необхідних для трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях відомих психологів Л. Виготського, Е. Ільїна, Г. Костюка, В. Крутецького, Н. Лейтеса, А. Леонтева, А. Лука, Л. Пономарьова, С. Рубінштейна, Б. Теплова, В. Шадрікова ґрунтовно досліджено різні аспекти творчих здібностей особистості. Розвиток технічних здібностей розглядали Г. Альтшуллер, В. Горський, Т. Кудрявцев, Ю. Столяров, М. Туров та ін. До проблеми розвитку творчих здібностей учнів у процесі трудового навчання зверталися В. Моляко, Е. Мілерян, В. Чебишева, І. Якиманська. Педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей учнів

навчальних закладів аналізували Д. Богоявленська, Н. Кичук, О. Пометун, Е. Рапацевич, С. Сисоєва, В. Цапок та ін. Питання активізації розумової діяльності учнів у процесі трудового навчання знайшли відображення в працях В. Гетти, О. Коберника, М. Корця, В. Сидоренка, В. Терещука, Д. Тхоржевського та ін.

Творчість, як вважає Т. Барішева, – це «...діяльність людини з перетворення дійсності (як природної, так і соціальної), що завершується створенням нового оригінального продукту; процес конструктивних перетворень інформації і творення інноваційних результатів, суб'єктивно і об'єктивно значимих» [15, с. 137]. Спираючись на особистісно-діяльнісний підхід науковці вважають, що здібності – це «... індивідуальні психологічні особливості людини, що виявляються в діяльності і є умовою її успішного виконання... Здібною до певної діяльності вважають ту людину, яка за рівних умов швидше і легше за інших опановує її, справляється з вимогами, виявляє ініціативу і творчий підхід» [9, с. 141]. Досліджуючи проблему формування творчих здібностей, О. Щирбул зазначав, що використання у навчальному процесі методу розв'язання творчих технічних задач сприяє «... формуванню різних творчих здібностей: уміння бачити проблему, легкість генерації ідей, гнучкість, критичність мислення, здатність до аналізу, оцінки, доопрацювання» [19, с. 164].

Незважаючи на вагомі результати досліджень науковців, педагогів-прак-тиків щодо теоретичного обґрунтування, методичного забезпечення та практичної реалізації творчих здібностей школярів у навчальному процесі, поза їхньою увагою залишилась проблема удосконалення розвитку творчих здібно-стей учнів загальноосвітньої школи у процесі трудового навчання відповідно до сучасних вимог [3; 4; 7; 8; 10; 12; 14; 16; 17]. Ми зупинимось на проблемах удосконаленні розвитку загальних творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи інтерактивними технологіями у процесі трудового навчання.

Мета статті – пошук шляхів удосконалення розвитку загальних творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи інтерактивними технологіями в процесі трудового навчання, які ще не мають належного наукового обґрунтування та

навчально-методичного забезпечення в педагогічній науці та практиці.

Методи дослідження. У дослідженні використано взаємно пов'язані методи: вивчення, аналіз і систематизація навчальної, методичної, психологічної, педагогічної та філософської літератури; системний і проблемно-пошуковий методи для виявлення шляхів удосконалення розвитку творчих здібностей учнів у процесі трудового навчання інтерактивними технологіями; формулювання висновків та перспектив подальших наукових досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Творчі здібності особистості науковці класифікують на загальні та спеціальні. Останні пов'язані з її певною діяльністю, зокрема: науковою, педагогічною, літературною тощо. Загальні не залежать від змісту діяльності особистості. Пошуки науковців з дослідження їх на даний час ще не завершено. При визначенні шляхів удосконалення розвитку загальних творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи у процесі трудового навчання оперуємо результатами досліджень отриманих науковцями [1; 6, с. 74; 12; 14, с. 125-127; 15 та ін.].

Вважаємо, що ефективність розвитку загальних творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи у процесі трудового навчання підвищиться, якщо навчальний процес буде реалізуватися із врахуванням таких положень:

- учні загальноосвітньої школи у процесі трудового навчання опановуватимуть не тільки навчальну програму, а й розвиватимуть творчі здібності;

- творча особистість «...це креативна особистість, яка внаслідок впливу зовнішніх чинників набула необхідних для актуалізації творчого потенціалу додаткових мотивів, особистісних утворень, здібностей, що сприяють досягненню творчих результатів в одному чи декількох видах творчої діяльності» [14, с. 22];

- освітній процес матиме репродуктивно-творчий або творчий (суб'єктивно-творчий) характер й відповідатиме вимогам розвиваючого навчання;

- розвиток творчих здібностей особистості відбуватиметься в діяльності у процесі якої вона керується системою притаманних їй мотивів;

- на заняттях, присвячених розвитку творчих здібностей учнів загально-освітньої школи створені умови для комфортного спілкування всім членам класного колективу чи групи, яка працює над реалізацією творчого проекту.

Для розвитку загальних творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи в процесі трудового навчання пропонуємо використовувати:

- «Інтерактивні технології кооперативного навчання.

- Інтерактивні технології колективно-групового навчання.

- Технології ситуативного моделювання

- Технології опрацювання дискусійних питань» [8, с. 33].

Зазначені технології містять комбінації багатьох тренінгів, методів та прийомів, які реалізуються при виконанні творчих проектів й сприяють розвитку творчих здібностей учнів та збагаченню їхнього творчого потенціалу. Окрім того, вони забезпечують використання розгорнутої системи «...гнучких впливів на особистість, спрямованих на формування здатності до творчості...» [11, с. 333]. Для їхньої реалізації пропонуємо застосовувати «...системи спеціальних занять, під час яких створюються сприятливі психолого-педагогічні умови реалізації творчого потенціалу..., його розвитку й нагромадження, усвідомлення й рефлексивного аналізу прийомів творчої діяльності» [11, с. 335]. На цих заняттях для розвитку загальних творчих здібностей учнів пропонуємо впроваджувати творчі проекти. Проектно-технологічну діяльність учнів з їхньої реалізації слід класифікувати на «...етапи (стадії), які взаємопов'язані між собою і найефективніше розкривають послідовність розроблення та виконання проекту: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний» [16, с. 368]. Такий підхід уможливить реалізувати під час навчального процесу не всі етапи, а тільки ті, що мають суто творчий характер. Він сприятиме розширенню спектру творчих проектів оскільки «...не ставить жорстких вимог до матеріально-технічної бази; дає можливість працювати з напівфантастичними проектами; надає великий простір для польоту творчої думки» [17, с. 157]. Учні можуть працювати над постановкою творчого завдання, розв'язком творчого завдання на рівні вербалізації (мовного опису), графічного ескізу, розумового експерименту та повної реалізації проекту.

Для розвитку творчих здібностей учнів у процесі трудового навчання з використанням інтерактивних технологій навчання варто практикувати такі творчі проекти:

- конструкторського характеру на: розв'язання різних конструкторських завдань, зокрема, розробку та вдосконалення конструкції виробу тощо;

- технологічного характеру: вибір технічних й технологічних особливостей виготовлення виробів, удосконалення технологічного процесу, вибір заготовки та раціонального методу її розмітки, розробку раціональної технології виготовлення виробу, вибір пристроїв та інструментів для технологічного процесу та його контролю тощо;

- графічного характеру на: розробку і читання робочих креслень технічних виробів та будівельних креслень тощо;

- художньо-конструкторського оздоблення виробів, розробка форми орнаменту, вибір способу оздоблення виробу тощо.

При впровадженні інтерактивних технологій кооперативного навчання учні залучатимуться до навчальної діяльності в парах, ротаційних трійках

або четвірках, двоє – четверо – всі разом, карусель, робота в малих групах (діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей), акваріум тощо. Розвиток загальних творчих здібностей учнів у процесі трудового навчання відбувається завдяки їхній співпраці в групах та в парах під час роботи над проектом. При такому підході учні досягають успіхів у навчанні та формуванні творчих здібностей взаємодіючи один з одним. Реалізації творчих проектів у процесі трудового навчання із використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання сприятиме загальному розвитку учнів оскільки в них розвиваються просторове мислення, уява, відчуття гармонії, образотворчі навички, відчуття гарного смаку тощо. Завдяки їм докільця, явища та предмети викликатимуть в учнів різноманітні відчуття через рецептори, зокрема, слухові, зорові та інші, а також сприятимуть розвитку їхніх творчих здібностей, як – от:

- швидко активізувати нові відомості в уже наявну систему знань;
- критично й творчо мислити;
- бачити вироби та процеси такими, які вони є й виділяти в них окремі особливості;
- легко генерувати ідеї;
- доопрацьовувати елементи або деталі виробів або технології для вдосконалення початкового задуму.

Упровадження інтерактивних технологій колективно-групового навчання в малих групах учнів, об'єднаних спільною навчальною метою уможливорює залучення їх до таких форм навчальної діяльності, як – от: обговорення проблеми в загальному колі, мікрофон, незакінчене речення, мозковий штурм, навчаючи – учись (кожен навчає кожного, броунівський рух), ажурна пилка, мозаїка, джиг – со, аналіз ситуації (case-метод), дерево рішень тощо. Такі дидактичні підходи забезпечують значні можливості для розвитку загальних творчих здібностей учнів. При такій організації навчального процесу вчитель керує розвитком творчих здібностей кожного учня опосередковано при виконанні групою творчого проекту. Використовуючи інтерактивні технології колективно-групового навчання в парах і малих групах учнів, об'єднаних спільною навчальною метою у процесі трудового навчання педагог може ефективно розвивати в школярів загальні творчі здібності:

- вміння творчо працювати з різними інформаційними джерелами;
- досліджувати технологічну документацію;
- аналізувати та робити оцінку технологічних об'єктів;
- формувати творчу уяву;
- обирати оптимальні технологічні процеси, технічні засоби та трудові прийоми тощо.

При практикуванні технологій ситуативного моделювання школярі можуть залучаються до різних видів навчальної діяльності: симуляції або

імітаційні ігри; спрощене судове слухання; громадське слухання; розігрування ситуацій за ролями (рольова гра, програвання сценки, драматизація) тощо. Завдання педагога полягає в підпорядкуванні гри конкретній дидактичній меті. Особливу увагу необхідно звертати на способи активізації розумової діяльності учнів, які забезпечують розвиток загальних творчих здібностей, зокрема при: формулюванні завдання, пов'язаного із ситуацією та у процесі його аналізу та пропозицій щодо його розв'язання. При реалізації технологій ситуативного моделювання у процесі трудового навчання особливу увагу потрібно звертати на розвиток індивідуальних творчих здібностей школярів оскільки через творчість в учнів проявляються їхні нахили та професійні інтереси. Практикування названих технологій уможливорює вибір та ефективність розвитку загальних творчих здібностей учнів, зокрема:

- вибір одного з альтернативних розв'язків проблеми до її перевірки;
- сприймання процесів, об'єктів в цілому без розподілу їх на компоненти;
- легке асоціювання віддалених об'єктів, процесів, понять;
- здатність пам'яті видавати необхідну інформацію в потрібний час;
- гнучкість мислення тощо.

Використання технологій опрацювання дискусійних питань дає можливість залучати учнів до таких видів навчальної діяльності, як: метод ПРЕС; займи позицію; зміни позицію; неперервна шкала думок (континуум, нескінченний ланцюжок); дискусій; дискусії в стилі телевізійного ток-шоу; оцінювальна дискусія; дебати тощо. Пропонуємо застосовувати їх за умови виникнення суперечливих питань або проблем, коли необхідно зайняти та аргументувати чітко обрану позицію. Реалізація зазначених технологій дає учням можливість у процесі трудового навчання формулювати й висловлювати власну думку з дискусійного питання аргументовано в чіткій та стислій формі. Отже, під час дискусійного обговорення шляхів реалізації творчого проекту учні мають широкі можливості для розвитку загальних творчих здібностей:

- застосувати навички, набуті при розв'язуванні певної задачі до розв'язку інших;
- уміння бачити проблему там, де її не помічають інші;
- згортати розумові операції шляхом заміни декількох понять одним й використовувати значні за обсягом в інформаційному плані поняття;
- користуватися інформаційно-комунікативними технологіями;
- продуктивної творчої діяльності тощо.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок. Запропонований у даному дослідженні підхід до розвитку загальних творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи в процесі трудового навчання шляхом використання інтерактивних технологій сприятиме удосконаленню: розвитку загальних творчих

здібностей учнів для трудової діяльності в умовах інноваційного виробництва; навчального процесу шляхом активізації розумової діяльності учнів, яка забезпечуватиме їхній розвиток і саморозвиток; оволодінню та використанню навичок та методів розв'язування творчих завдань.

У статті описано тільки окремих аспекти проблеми розвитку загальних творчих здібностей учнів загальноосвітньої школи в процесі трудового навчання. Подальшу роботу в цьому напрямі бажано спрямувати на:

– створення в загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладах сприятливих умов для формування та розвитку творчих здібностей учнів;

– використання раціональних методів і прийомів діагностики та розвитку творчих здібностей;

– запровадження ефективних форм і методів для розвитку творчих здібностей у навчально-виховному процесі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Альтшуллер Г. Найти ідею: введене в теорію рішення изобретательських задач / Г. Альтшуллер – Новосибірськ: Наука, 1986. – 209 с.
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23.11.2011 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>.
3. Ильин Е. Психология творчества, креативности, одаренности / Е. Ильин. – СПб.: Питер, 2012. – 448 с.
4. Кільдеров Д. Концептуальні підходи до розвитку трудового навчання: стан та перспективи / Д. Кільдеров // Трудова підготовка в рідній школі. – 2017. – № 2. – С. 3-5
5. Концепція профільного навчання в старшій школі. Наказ МОН України № 1456 від 21.10.2013 // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2013. – № 10. – С. 2-10.
6. Лук А. Психология творчества / А. Лук. – М.: Наука, 1978. – 128 с.
7. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська та ін. / За ред. О. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.
8. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібн. / О. Пометун, Л. Пироженко. / За ред. О. Пометун. – К.: Вид-во А.С.К., 2004. – 192 с.
9. Психологічна енциклопедія / Автор упорядник О. Степанов. – К.: Академвидав, 2006. – 424 с.
10. Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості: монографія / Авт. кол., наук. кер. В. Моляко. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 208 с.
11. Психологія: підручник / Ю. Трофімов, В. Рибалка, П. Гочарук та ін.; / За ред. Ю. Трофімова. – 5-те вид., стер. – К.: Либідь, 2005. – 560 с.
12. Рапацевич Е. Педагогика. Современная энциклопедия / Е. Рапацевич / Под общ. ред. А. Астахова. – Минск: Современная школа, 2010. – 720 с.
13. Рубинштейн С. Основы общей психологии / С. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2002. – 720 с.
14. Сисоева С. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня / С. Сисоева – К.: Поліграфкнига, 1996. – 406 с.
15. Творчество: теория, диагностика, технологии. Словарь-справочник / Под общ. ред. Т. Барышевой. – СПб.: Изд-во. ВВМ, 2014. – 380 с.
16. Теорія і методика навчання технологій: навчальний посібник / І.П. Андрощук, І.В. Андрощук, В.В. Бербець, О.В. Бялик та ін.; за заг. ред.

О.М. Коберника. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. – 474 с.

17. Трудовая подготовка учащихся в межшкольных комбинатах: Психол. аспект / В. Моляко, Р. Пономарьова, Н. Литвинова и др.; под ред. В. Моляко. – К.: Рад. шк., 1988. – 168 с.

18. Упровадження допрофільної підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів: методичні рекомендації МОН України // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України № 19, 20, 21, жовтень 2008 р. – С. 3 – 9.

19. Щирбул О. Використання інноваційних підходів до вдосконалення змісту і методів підготовки студентів при вивченні ними дисципліни технічна творчість / О. Щирбул. // Наукові записки. – Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – 2017. – Вип. 11. – С. 162–164.

20. Пономарев Я. Психология творчества и педагогика / Пономарев Я. – М.: Педагогика, 1976. – 280 с.

REFERENCES

1. Altshuller, H. (1986) *Naity ydeiu: vvedeniye v teoriyu resheniya yzobre-tatelskykh zadach* [To find the idea: introduction to the theory of the solution of inventive tasks]. Novosybyrsk.
2. *Derzhavnyi standart bazovoi i povnoi zahalnoi serednoi osvity* (2011) [State standard of base and complete universal middle education]. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>.
3. Ylyn, E. (2012) *Psykhohohyia tvorchestva, kreatyvnyty, odarennosti* [Psychology of creativity, creativity, endowments]. Sankt-Peterburh.
4. Kilderov, D. (2017) *Kontseptualni pidkhody do rozvytku trudovoho navchannia: stan ta perspektyvy* [Conceptual approaches to development of labor training: a state and prospects]. *Trudova pidhotovka v ridnii shkoli*.
5. *Kontseptsiia profilnoho navchannia v starshii shkoli* (2013) [The concept of profile training in high school]. *Trudova pidhotovka v suchasni shkoli*/
6. Luk, A. (1978) *Psykhohohyia tvorchestva* [Creativity psychology]. Moskva.
7. *Osvitni tekhnolohii: navch.-metod. Posib* (2004) [Educational technologies: studies. - Method. Grant]. Kyiv.
8. Pometun, O. (2004) *Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia: Nauk.-metod. Posibn* [Modern lesson. Interactive technologies of training: Science. - method. Grant]. Kyiv.
9. *Psykhohohichna entsyklopediia* (2006) [Psychological encyclopedia]. Kyiv.
10. *Psykhohohichne doslidzhennia tvorchoho potentsialu osobystosti: mono-hrafiia* (2008) [Psychological research of creative potential of the personality: monograph]. Kyiv.
11. *Psykhohohiia: Pidruchnyk* (2005) [Psychology: Textbook]. Kyiv.
12. Rapatsevych, E. (2010) *Pedahohyka. Sovremennaia entsyklopedyia* [Pedagogics. The modern encyclopedia]. Mynsk.
13. Rubynshtein, S. (2002) *Osnovy obshchei psykhohohyy* [Fundamentals of the general psychology]. Sankt-Peterburh.
14. Sysoieva, S. (1996) *Pidhotovka vchytelia do formuvannia tvorchoi osobystosti uchnia* [Training of the teacher for formation of the creative person of pupils]. Kyiv.
15. *Tvorchestvo: teoriya, dyahnostyka, tekhnolohyy. Slovar-spravochnyk* (2014) [Creativity: theory, diagnostics, technologies. The dictionary reference]. Sankt-Peterburh.
16. *Teoriia i metodyka navchannia tekhnolohii: navchalnyi posibnyk* (2015) [Theory and technique of training of technologies: manual]. Uman.

17. *Trudovaia podhotovka uchashchykh v mezhskolnykh kombynatakh: Psykhol. Aspect* (1988) [Labor training of pupils in interschool plants: Psichol. Aspect]. Kyiv.

18. *Uprovadzhenia doprofilnoi pidhotovky uchniv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv: metodychni rekomendatsii MON Ukrainy* (2008) [Introduction of doprofilny training of pupils of general education educational institutions: the methodical recommendations of MON of Ukraine]. Informatsiinyi zbirnyk Ministerstva osvity i nauky Ukrainy.

19. Shchyrbul, O. (2017) *Vykorystannia innovatsiynykh pidkhodiv do vdoskonalennia zmistu i metodiv pidhotovky studentiv pry vuvchenni nymy dystsypliny tekhnichna tvorchiist* [Use of innovative approaches to improvement of contents and methods of training of students when studying discipline technical creativity]. Kropyvnytskyi.

20. Ponomarev Ya. (1976) *Psykhohohyia tvorchestva u pedahohyka* [Psychology of creativity and pedagogics]. Moskva.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЧУБАР Василь Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Наукові інтереси: профільне навчання старшокласників загально-освітніх навчальних закладів технологій виробництва.

ЛІПКА Дмитро Миколайович – студент IV курсу фізико-математичного факультету Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія та методика трудового та технологічного навчання учнів загальноосвітньої школи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHUBAR Vasily Vasilyevich – the candidate of pedagogical sciences, the associate professor, the associate professor of the theory and a technique of technological preparation, labor protection and health and safety of the Centralnoukrainsky state pedagogical university of Vladimir Vinnichenko.

Circle of scientific interests: profile training of seniors of general education educational institutions of production technologies.

LIPKA Dmitry Nikolaevich – the student to the IV course of physical and mathematical faculty of the Centralnoukrainsky state pedagogical university of Vladimir Vinnichenko.

Circle of scientific interests: theory and technique of labor and technological training of pupils of comprehensive school.

*Дата надходження рукопису 02.04.2018 р.
Рецензент – к.пед.н., доцент С.О. Кононенко*

УДК 378.011.3-51:002.1

ЧУМАЧЕНКО Дар'я Володимирівна –

аспірант Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
e-mail: d.v.chumachenko@npu.edu.ua

СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА В ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Згідно Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки зазначено, що одним з основних завдань педагогічної освіти є забезпечення кваліфікованими педагогічними і науково-педагогічними кадрами професійно-технічні навчальні заклади, тобто одним із вирішальних факторів становлення професійної освіти є її кадрове забезпечення [3, с. 4].

Сучасний стан педагогічної освіти націлений на пошук нових моделей та форматів підготовки педагогів професійного навчання з документознавства. Це зумовлено суттєвими змінами у підготовці майбутніх педагогів, в стилі роботи викладачів і студентів та у використанні інноваційних методів викладання.

«Зростання ролі як самого документу так і інформаційних процесів у всіх різновидах людської діяльності, прояв спільної основи, притаманної багатьом інтелектуальним напрямом суспільного розвитку, його глобалізації вимагає належної організації процесу підготовки фахівців галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 015.15 «Професійна освіта (Документознавство)», які покликані працювати з усіма видами документної інформації належним чином, знати особливості автоматизованих систем діловодства й документообігу, новітні засоби оргтехніки,

особливості уніфікації й галузевої стандартизації документно-інформаційної сфери» [3, с. 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Моделюванню, як аучовому методу дослідження присвячена велика кількість праць філософів, а саме Б. Глинського, Б. Грязнова, Б. Диніна, Є. Нікітіна, В. Штофа та ін; педагогів С. Архангельського, А. Беляєва, В. Беспалько, В. Журавльова, А. Кірсанова, В. Краєвського та ін.

Особливості використання цього методу обґрунтували В. Беспалько, В. Болотов, Н. Тализіна, В. Шадрік та ін. Побудовою моделі навчання займались: С. Сисоева; О. Мороз; О. Смірнова.

Мета статті є виявлення та обґрунтування компонентів структурно-змістової моделі підготовки педагогів професійного навчання документознавства в педагогічних університетах.

Метою підготовки педагога професійного навчання з документознавства є становлення його професійної компетентності, яка виявляється у готовності вирішувати професійно-педагогічні задачі з використанням теоретичних і практичних профільно-предметних знань, життєвого досвіду, цінностей та схильностей.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети дослідження були застосовані такі методи:

© Чумаченко Д.В., 2018